

7. Spotkanie piąte (luty 2008)

- PASTORALNA TROSKA O MAŁŻEŃSTWO I RODZINĘ

7.1. Wprowadzenie

W zbawczym planie Boga rodzina pełni szczególną rolę, a konsekracja małżonków i rodziców osobnym sakramentem daje im własny dar pośród Ludu Bożego, własne posłannictwo, tak „...aby byli nawzajem dla siebie i dla swoich dzieci świadkami wiary i miłości Chrystusa” (Sobór Watykański II; Konstytucja o Kościele 11). Ten dar, dar osobnego sakramentu i to posłannictwo umiejscawia rodzinę „wewnątrz” struktury całego Kościoła i daje jej udział w potrójnej misji: prorockiej, kapłańskiej i królewskiej.

W świetle życia wiary, Boży zamysł względem małżeństwa i rodziny, ujawniony w stwórczym planie i realizowany w dziele zbawczym Chrystusa, czyni z tej rzeczywistości wspólnotę charyzmatyczną, obdarzoną specjalną łaską i specyficznym powołaniem. Mocą sakramentu małżeństwa powołanie małżonków i rodziców, które otrzymali w sakramencie chrztu i bierzmowania, doznaje szczególnej specyfikacji: „aby nawzajem dla siebie i dla swoich dzieci być świadkami wiary i miłości Chrystusa” (KK 35). Jest to prawdziwe powołanie - dopowiada Jan Paweł II - którym małżonkowie i rodzice obejmują własny krąg rodzinny, inne rodziny, Kościół i cały świat aż po krańce ziemi (por. FC 54). Jest to posługa jak najbardziej kościelna, czyli „wchodzi w kontekst całego Kościoła jako wspólnoty ewangelizowanej i ewangelizującej” (FC 53). Spełnianie zatem tego eklezjalnego posłannictwa nie jest ze strony rodziców jedynie wyrazem ich pobożności, a ze strony Kościoła taktycznym posunięciem wobec wielkich potrzeb ewangelizacji. Jest to prawdziwe powołanie i najbardziej realna powinność osadzona i zakorzeniona w sakramencie małżeństwa. Małżeństwo jako sakrament „ciągle trwający (...) konsekruje małżonków do obowiązków i godności ich stanu” (KDK 48).

Właśnie z powołania płynącego z sakramentu małżeństwa wynika pastoralna troska o małżeństwo i rodzinę zwana Duszpasterstwem Rodzin.

Problemy małżeństwa i rodziny były zawsze dla Kościoła przedmiotem szczególnej troski. Rodzina jest bowiem podstawowym ośrodkiem życia religijnego i kultu, praktyczną szkołą apostołstwa, przykładem postawy chrześcijańskiej. U jej źródła musi być głębokie i stałe przeżywanie sakramentu małżeństwa przez ludzi, którzy dają jej początek, bardziej nastawione na coraz głębsze wnikanie w zbawczy charakter miłości i jej następstwa dla całego życia.

W rodzinie, *Kościele domowym*, w której wiara przepaja całą organizację życia i promieniuje na zewnątrz, miłość wciąż się odnawia i pogłębia, a nadzieja dopomaga w rozwiązywaniu trudnych sytuacji.

Dziś, wobec licznych zagrożeń czyhających na rodzinę, należy dobitnie przypominać wszystkim o wielkiej godności małżeństwa i rodziny, o jej posłannictwie w świecie współczesnym. Należy odbudować pierwotny obraz małżeństwa i rodziny i przywrócić jej *sacrum*. Przywrócić *sacrum* rodzinie znaczy uświadomić jej, że jest Kościołem domowym, że tworzy ten Kościół.

Ostatnie lata charakteryzują się niespotykanym nigdy wcześniej tempem rozwoju gospodarczego, miniaturyzacją i precyzją urządzeń technicznych, perfekcyjnością przekazu informacji w coraz krótszym czasie. Wszystko to sprawia, że świat niezmiernie kurczy się, kultury i obyczaje regionalne nakładają się, często wzajemnie się wypierają, świadomość ludzka zaś jest kształtowana według wzorów narzuconych przez wszechobecne media. Technologia komputerowa niesie ze sobą możliwość kontrolowania każdego kroku człowieka, jego działania.

Następuje proces wykorzenienia cywilizacyjnego. Jest to rewolucja w stosunku do tego, co dawne, stabilne i z pietyzmem przekazywane przez wieki. Jest to zerwanie z dawnymi formami życia, zignorowanie dorobku poprzednich pokoleń.

Przemiany społeczno-ustrojowe lat 90-tych XX wieku sprawiają, że wzorce liberalnego humanizmu i zachodniej cywilizacji szerokim nurtem, bez większych przeszkód, płyną do polskiego społeczeństwa. Zjawiska te ze szczególną mocą uderzają w rodzinę polską i stanowią dla niej zagrożenie. Dotyczy to również rodzin diecezji bydgoskiej.

7.2. Sytuacja współczesnej rodziny

7.2.1. Rodzina tradycyjna

Model rodziny oparty na nierozzerwalności małżeństwa i to sakramentalnego, z dziećmi, w powiązaniach z licznymi krewnymi, z podziałem ról ojca i matki, pielęgnowaniem wartości religijnych i patriotycznych jest nadal dominujący.

7.2.2. Sytuacja ekonomiczna

Przemiany ustrojowe lat 90-tych spowodowały gwałtowne rozwarstwienie społeczeństwa w kryteriach ekonomicznych. Oprócz bardzo wąskiej grupy ludzi, którzy zdobyli ogromne majątki, wyodrębniła się niewspółmiernie liczna grupa osób żyjących po prostu w biedzie. W ostatniej dekadzie wciąż nasilające się wysokie bezrobocie bardzo mocno uderzyło w rodzinę, pogarszając jej sytuację ekonomiczną. Szczególnie dotkliwym problemem w naszej diecezji stały się masowe wyjazdy do pracy za granicę zarówno mężczyzn jak i kobiet.

7.2.3. Dochody rodziny

Polityka niskich płac była charakterystyczna dla całego okresu minionej epoki i tylko trochę uległa zmianie w III Rzeczypospolitej. Tymczasem mocno wzrosły koszty utrzymania. Działania te nie są kompensowane wzrostem płac, co powoduje systematyczny spadek płac realnych, a w konsekwencji wzrost kosztów utrzymania. W efekcie nawet rodziny, których członkowie pracują, mają poważne kłopoty z zaspokojeniem swoich potrzeb bytowych.

Istnieje coraz więcej rodzin żyjących w biedzie. Do tego system podatkowy uderza szczególnie w dochody rodzin wielodzietnych.

7.2.4. Praca zawodowa kobiet

Aktywizacja zawodowa kobiet wynika z niedostatecznych zarobków mężów, jak też jest skutkiem narzuconego wcześniej wzorca tzw. kobiety wyzwolonej od rodziny, od wychowania dzieci. Stało się to skutecznym sposobem wpływania na proces przeobrażeń modelowych rodziny, a zwłaszcza na kierunek wychowania dzieci, odmienny od kształtowanego przez chrześcijaństwo.

7.3. Zagrożenia współczesnej rodziny

7.3.1. Szerzenie opinii o naruszalności zasad i form życia małżeńskiego, rodzinnego

- społeczna aprobata związków niesakramentalnych;
- akceptacja przedmałżeńskich i pozamałżeńskich stosunków seksualnych;
- przekonanie, że zasady i formy życia małżeńsko-rodzinnego są zmienne, a wymogi życia silniejsze od nakazów religijnych i moralnych;
- traktowanie wiary jako dodatku do życia. Sprowadzanie religii do tradycji i pustka moralna popycha młodych ludzi do szukania oparcia w sektach. Na skutek laicyzacji zanika świadomość sakralnego charakteru małżeństwa oraz następuje odrzucenie chrześcijańskich wartości, które regulują życie małżeńsko-rodzinne;

- propagowanie i stwarzanie atmosfery akceptacji dla zachowań nagannych moralnie, np. homoseksualizm; postawa antykoncepcyjna

7.3.2. Nasilanie się tendencji patologicznych

Istnieje tu sprzężenie zwrotne: zarówno zjawiska patologiczne niszczą rodzinę, jak też słaba, nie spełniająca dobrze swej funkcji rodzina sprzyja zachowaniom patologicznym.

7.3.2.1. Alkoholizm

Szacuje się, że co piąta rodzina cierpi z powodu alkoholizmu swoich członków, najczęściej ojców i synów. Alkohol jest produktem łatwo dostępnym. Brak ograniczania jego sprzedaży sprzyja sięganiu po niego nawet dzieci.

7.3.2.2. Narkomania

Staje się ona coraz częstszym zjawiskiem niszczącym młodzież i dzieci. Większość narkomanów pochodzi z rozbitych rodzin, o zaburzonej więzi lub skonfliktowanych. Narkotyki są łatwo dostępne także w szkołach.

7.3.2.3. Brutalizacja życia społecznego

Brak wypełniania przez rodzinę jej funkcji wychowawczych oraz zanik wszelkich autorytetów prowadzi do obniżenia poziomu moralnego członków rodziny.

7.3.2.4. Prostyucja

Swoboda obyczajów, załamanie się systemu wartości, niski poziom życia moralnego rodzi zachowania patologiczne.

7.3.2.5. Inne zagrożenia

Do innych, oprócz wyżej wymienionych zagrożeń, należą w szczególności: wzrost przestępczości, zabijanie dzieci nienarodzonych, zapładnianie „in vitro”, klonowanie, eutanazja.

7.3.3. Środki masowego przekazu

Rodzina stała się w środkach masowego przekazu szczególnym terenem propagandy laickiego, neopogańskiego systemu wartości, jaki podjęto w ostatnim czasie pod zbiorowym hasłem *wyzwolenia od wszelkich form totalitaryzmu*. Propaganda ta niesie ze sobą:

- hasła liberalizmu moralnego, z naciskiem na wczesną inicjację seksualną młodzieży;
- aprobatę wolnych związków i częstej zmiany partnerów;
- wielki nacisk na propagowanie antykoncepcji i obronę prawa kobiety do swobodnego zabijania dzieci poczętych;
- zachętę do życia na tzw. „luzie”;
- podważanie autorytetu Kościoła i systemu wartości chrześcijańskich;
- zafałszowanie rzeczywistości przez używanie odpowiednio spreparowanego słownictwa (np. zamiast mąż lub żona - partner seksualny);
- wzorzec kobiety sprzeczny z jej rzeczywistym powołaniem, odbiegający od nauczania Kościoła.

7.3.4. Duszpasterstwo małżeństw i rodzin

Na terenie parafii istnieją następujące ruchy formacyjne dla małżeństw: Domowy Kościół Ruchu Światło-Życie.

Pytania

1. Czy powinny być prowadzone rekolekcje lub konferencje dla małżeństw i rodzin?

2. Czy powinny być organizowane i jak często spotkania dla młodych małżeństw?
  - a) z okazji chrztu św. dziecka
  - b) pierwsza rocznica narodzin, tzw. „roczek”
  - c) przed I Komunią św.
  - d) jubileusze małżeńskie,
  - e) inne (jakie?)
3. Jak zachęcać pary małżeńskie do skorzystania ze szczególnej formy rekolekcji jakimi są „Dialogi” Spotkań Małżeńskich?
4. Jakie powinny być formy duszpasterstwa par niesakramentalnych?
5. Jak powinny być obchodzone w parafii jubileusze małżeńskie?
6. Czy są, i jakie, szczególne formy duszpasterstwa rodzin niepełnych?
7. Jakie są szczególne oczekiwania małżonków i rodziców?
8. Czy istnieje w parafii problem wyjazdów zarobkowych za granicę? Jeśli tak to jakie są formy opieki nad tymi rodzinami i małżeństwami?

Organizacja przygotowania do sakramentu małżeństwa

1. Czy i w jakim zakresie jest realizowany program przygotowania narzeczonych do małżeństwa (zgodnie z instrukcją Episkopatu Polski obowiązuje przygotowanie: dalsze, bliższe i bezpośrednie I, II i III Instrukcja Episkopatu Polski)?
2. Bezpośrednie przygotowanie do małżeństwa:
  - a) gdzie narzeczeni uczestniczą w spotkaniach?
  - b) przez kogo jest prowadzone?
3. Czy jest stale dostępna informacja dla narzeczonych o tym:
  - a) w jakim czasie powinni się zgłosić do kancelarii parafialnej;
  - b) jakie są konieczne do przedłożenia dokumenty?
4. Jakie są formy uzupełnienia katechizacji przedmałżeńskiej dla tych, którzy nie ukończyli katechezy w zakresie szkoły średniej?

Poradnie rodzinne

1. Jakie są potrzeby parafii, odnośnie poradnictwa małżeńskiego, rodzinnego?
2. Czy dobrze działa i funkcjonuje poradnia życia rodzinnego.

Służba życiu

1. W jaki sposób dociera informacja szczególnie do małżeństw bezdzietnych o możliwościach adoptowania dziecka?
2. Czy w parafii jest dostępna informacja o Ośrodku Adopcyjnym i możliwościach stworzenia:
  - a) rodziny zastępczej
  - b) pogotowia rodzinnego
  - c) rodzinnego domu dziecka
3. Jakie są formy pomocy dla matek samotnie oczekujących i osób samotnie wychowujących dzieci?
4. W jaki sposób jest przeprowadzany w parafii dzień świętości życia (25.03)?
5. Czy przeprowadzane jest przynajmniej raz do roku nabożeństwo przygotowujące do podjęcia tzw. Duchowej adopcji dziecka poczętego!

Ważne aspekty

1. duchowe przygotowanie do małżeństwa
2. problem wiary narzeczonych
3. problem sekt
4. dialog małżeński na co dzień
5. jak pomóc osobom opuszczonym przez małżonka?
6. problem wychowania młodzieży
7. inne przemyślenia na temat małżeństwa i rodziny
8. pomoc rodzinom biednym